

כא :

עין משפט
נר מצוה

האשה שנתארמלה פרק שני כתובות

מסורת הש"ס

האמר רב פפי האי אשרתא. תימה דפרין מדרב פפי וצפרק הכותב (לקמן דף פה. ו) וס' מסיק דליתא לרב פפי מדרב פפי ור' עובד דנפ' כל הגט (גיטין טו: ו) וס' מסיק דרב לית ליה דרב פפי והכי פרין הכא מדרב פפי אמלתייה דרב מינה הא איכא לתרן דליתא דלמרי לא משמיה דרב הונא

פרין ואין לומר דהכי פרין כיון דלמרי משתתמו אין מעדין לפניו וחומס אלמא חיישין למיחוי כשקרא אס' כן טעמא דמשתתמו דמי לנוגעים צדוות כעין שפירש בקונט' גבי הווא שקרא ערער על אחד מהן ומירן ר"ת אודרין הש"ס להקשות אפילו מדבר דלא היה הלכתא והי ופסק ר"ת דכתבין אורכתא אפילו אמטלטלי דכפריה דלא קיי"ל כרב פפי דחייש למיחוי כשקרא אע"ג דפרין מניה ופרין נמי מנהדרעי כמה מקומות בצרם שבעת הדין (עובד דף ג: ו) וס' וצפרק יש צבור וצטרות דף מט.) והאמרי נהרעי מירן דלכתמלה ודאי כו' וי"מ ולימא דקאמר כהכותב ונפ' כל הגט (גיטין טו: ו) וס' דלא נעי למימר דליתא לרב פפי אלמא דליתא לקושיא שאין לדמות אשרתא שהוא מנשא צ"ד לשאר עטרות דצמעה צ"ד לנעי חיישין למיחוי (וכשקרא ור"י מדפ"ר מירן דלכתמלה ודאי חיישין למיחוי כשקרא דלאמר להו רב לפסי כי יתביטו נהיני כו' וכ"כ דף קטז.) אלל דיעבד לא חיישין ולהכי פרין הכא דהי דלכתמלה והא דקאמר דליתא לרב פפי היינו דיעבד דהווא אימתא דהכותב (לקמן דף פה. ו) כיון שהימא לריכה לחזור לנ"ד דיעבד דמי והכשאה נמי דכתבין אמטלטלי דכפריה היינו משום כיון דלוינו יכול ליק' עס דיעבד דמי: ור"י ור"מ דיינין המכירין חתימת עדים

איקלע רבנאי למיזבן שומשי גרסי' ולא גרסי' דליקלע ולא גרסיין לגבן. ולא רמי אמרה דל"א לומר כן שאמר רמי עדות זו על אמירה ורב אשי שהרי רב אשי כמה דורות היה אחרי דלמירין דקדושין ודף ע"ג: יום שמת רב יהודה נולד רבא יום שמת רבא נולד רבא: אשבה דאמך. רמי בר חמא: שלשה שיטבו

בב"ד: לקיים הפער. וכלא העדאת עדים שיעידו על כתב ידן לפי שהדיינים עצמם מכירין אותה השנים מכירין אותה ואחד אינו מכיר: עד שלא חסמו. השנים על ההנפק: מעידין. לפני השלישי שזהו כתב ידן של תמומים: וחוסס. עממה על מה שכתבין אשטויה וקיימנויה לטירטא דקן נמוכה תלמא דלשמתודענא דחתימת ידא דקסדי היא: משתתמו אין מעידין. דחתימת קמייתא כשקרא הוה דלא תלמא הוה דידעי: ומי כהנין. ללשמתא לדידי בתמיה וכי קודם שנתקיים לפני שלשמן יכתבו נמוכה תלמא הינא ולשמתודענא כו': אשרתא. לשון חוקק שמחוקק (אלת השטרן) וכותבין אשטויה: דנכתבא מקמי דניחו ספדי כו'. עד שלא העידו העדים על כתב ידו כתבו הדיינים נמוכה תלמא הינא ונפיק שטרך דקן דקמנא דהא ונפיקו פלוני ופלוני אחתימת ידיהו ואשטויה וקיימנויה: עד נעשה דיון. שהרי השנים העידו על החתימות: לריכין להעיד בפני כל אחד ואחד. שלא העידו בפני השנים אין גבי' יכול לחמוס דהא הכא הוצרכו השנים להעיד בפני הג': דלמא לעולם לריכין. להעיד שאין עדות אלמא ע"י הגדת עדות: ושאינה כהא דקא מקיימא הגדה. בפני הימור שאינו מכיר: דלא מקיימא הגדה כלל. אי לא הוה מסבדי בנפיה: דלאו ג'. עדות המדס קאי: וכן כיון דיון. מסנהדרין המקדישין את המדס: ועמדו השנים. להיות עדים. והתם פריכין לא תהא שמיעה גדולה מראיה ומוקמינן לה כשלאוהו כלילה ליפקד אס' לא יעידו לבקר עד מתי יאמרו מקודש: שאין הימור נאמן. לקדש המדס בנפיה: ליטבו דכופייהו. אחר שהעידו בפניו: וקרא ערער על הא'. שהוא פסול: עד שלא חסמו. השני דיינים על האשרתא: מעידין. על זה שהוא כשר: משתתמו. הוה להו נוגעין צדוות שגאלי להס ששינו עס פסול דקין:

מוסף רש"י

אשרתא. לשון חוקק כמו (בבמות טו: ו) ישכר מתן השטר (לקמן פה: ו) קיים השטר שפירש מעידן על סגן ידיהם כד"ר ור"י וכתבין טו נמוכה תלמא הינא ונפיקו פלוני ופלוני ואשטויה אחתימת ידיהו ואשטויה וקיימנויה דכתיב ומוקמינן פה: ו) דניחו ספדי הדר אחתימת ידיהו: שיעידו זה כתב ידו (לקמן פה: ו) ויעידו בפניהם השנים ור"ה בהו. שאין הימור נאמן. לומר מקודש בפני עצמו. לכן לר"י להוסיף מתבררין אללו (שם.) וקודם ששטרן דרבנן. דמלאריתא לא בעיין קיום דלאמר ר"ל (לעיל ג') עדים החתומים על השטר נעשה כמי שמקריב פדיון ככ"ד (לקמן כח: ו)

תוספות ר"ד (המשך)

לחשובי מחבריהם אצל היחידים שהשעידו יצטרפו עמו לקדש אלא לאו ש"י שאין עשירי עדותו כשר לרבות דיון והכשר בעד אחרין דמדידיה ומסיק הגה לעדות החדש דאורייתא וכדאורייתא אין ע"ד נעשה דיון אלא קום שטרות דרבנן וברובן ע"ד נעשה דיון פ"י מרתא ליכא למיחש לזינפא אלא כל קיום יבנה ולכי מחבר דיון' מהדר ליה ורבנן הוא דאצרכי לקיומי ועד דלא מקיים לא נבי. ע"י דיון ע"ד נעשה דיון כפי ש"ס ש"ס כדאמרו בשנים מכירין משום דהוה ליה ע"ד משום דקיימא אצל היחיד ויעידו בפניהם ויאמרו מקודש מקודש שאין היחיד נאמן ע"י עצמו והתם פריכין ולא הוא שמיעה גדולה מראיה ומוקמינן לה כשלאוהו כלילה ליפקד אס' לא יעידו לבקר עד מתי יאמרו מקודש: שאין הימור נאמן. לקדש המדס בנפיה: ליטבו דכופייהו. אחר שהעידו בפניו: וקרא ערער על הא'. שהוא פסול: עד שלא חסמו. השני דיינים על האשרתא: מעידין. על זה שהוא כשר: משתתמו. הוה להו נוגעין צדוות שגאלי להס ששינו עס פסול דקין:

איקלע רבנאי אחוה דר' חייא בר אבא למזבון שומשי ואמר הכי אמר שמואל עד ודיין מצטרפין אמר אממור כמה מעליא הא שמעתא אמר ליה רב אשי לאמימר משום דקלסא אבוה דאמך את נמי מקלסת לה כבר פרכה רבא: אמר רב שמואל אמר רבי אבא אמר רב יצחק בר שמואל בר מרתא אמר רב הונא ואמרי ליה אמר רב הונא אמר רב אשלושה שישבו לקיים את השטר שנים מכירין חתימות ידי עדים ואחד אינו מכיר עד שלא חתמו מעידין בפניו וחותם משחתמו אין מעידין בפניו וחותם ומו כתבין והאמר רב פפי מושמיה דרבא (ה) היא אשרתא דיינין דניכתב מקמיה דניחויה סהדי אחתימת ידיהו פסולה ונתחוי כשקרא הכא נמי מתחוי כשקרא אלא אימא עד שלא כתבו מעידין בפניו וחותם משכתבו אין מעידין בפניו וחותם ש"מ תלת ש"מ יעד נעשה דיון וש"מ דיינין המכירין חתימות ידי עדים אינן צריכין להעיד בפניהם ור"י ור"מ דיינין המכירין חתימות ידי עדים צריכין להעיד בפני כל אחד ואחד מחוקק לה רב אשי בשלמא עד נעשה דיון שמעינן מניה אלא דיינין המכירין חתימות ידי עדים אין צריכין להעיד בפניהם דלמא לעולם אימא לך צריכין ושאינה הכא דקא מקיימא הגדה בחד ודיינין שאין מכירין ואחד דלמא לעולם אימא לך אין צריכין ושאינה הכא דלא קא מקיימא הגדה כלל יתיב ר' אבא ודאמר לה להא שמעתא דעד נעשה דיון איתביה רב ספרא לרבי אבא ונראהו שלשה והן בית דין יעמדו שנים ויושיבו מחבריהם אצל היחיד ויעידו בפניהם ויאמרו מקודש החדש מקודש שאין היחיד נאמן על ידי עצמו ואי סלקא דעתך דעד נעשה דיון למה לי כולי האי ליתבו בדוכתייהו ולקידשי אמר ליה אף לדידי קשיא לי ושאלתייה לרב יצחק בר שמואל בר מרתא רב יצחק לרב הונא רב הונא לחייא בר רב והיאי בר רב לרב ואמר להו הנח ילעדות החדש דאוריית' ויהו קיום שטרות דרבנן אמר רבי אבא אמר רב ישיבו לקיים את השטר וקרא ערער על אחד מהן עד שלא חתמו מעידין עליו וחותם משחתמו אין מעידין עליו וחותם ערער דמאי אי ערער דגולגותא תרי

שואר כשר וחותם משחתמו אין מעידין עליו וחותם פ"י כיון שחתמו הן נוגעים בעדות שהם מתכוונים שלא תבטל חתימתן וגם נביא הוא להם שאמרו עם הפסול חתמו. וערער דמאי אי ערער דגולגותא

תוספות ר"ד
דאיקלע רבנאי אחוה דר' חייא בר אבא לקמן למיכתב שומשי אמר הכי אמר שמואל עד ודיין מצטרפין אמר אממור כמה מעליא הא שמעתא אמר ליה רב אשי לאמימר משום דקלסא אבוה דאמך את נמי מקלסת לה כבר פרכה רבא: אמר רב שמואל אמר רבי אבא אמר רב יצחק בר שמואל בר מרתא אמר רב הונא ואמרי ליה אמר רב הונא אמר רב אשלושה שישבו לקיים את השטר שנים מכירין חתימות ידי עדים ואחד אינו מכיר עד שלא חתמו מעידין בפניו וחותם משחתמו אין מעידין בפניו וחותם ומו כתבין והאמר רב פפי מושמיה דרבא (ה) היא אשרתא דיינין דניכתב מקמיה דניחויה סהדי אחתימת ידיהו פסולה ונתחוי כשקרא הכא נמי מתחוי כשקרא אלא אימא עד שלא כתבו מעידין בפניו וחותם משכתבו אין מעידין בפניו וחותם ש"מ תלת ש"מ יעד נעשה דיון וש"מ דיינין המכירין חתימות ידי עדים אינן צריכין להעיד בפניהם ור"י ור"מ דיינין המכירין חתימות ידי עדים צריכין להעיד בפני כל אחד ואחד מחוקק לה רב אשי בשלמא עד נעשה דיון שמעינן מניה אלא דיינין המכירין חתימות ידי עדים אין צריכין להעיד בפניהם דלמא לעולם אימא לך צריכין ושאינה הכא דקא מקיימא הגדה בחד ודיינין שאין מכירין ואחד דלמא לעולם אימא לך אין צריכין ושאינה הכא דלא קא מקיימא הגדה כלל יתיב ר' אבא ודאמר לה להא שמעתא דעד נעשה דיון איתביה רב ספרא לרבי אבא ונראהו שלשה והן בית דין יעמדו שנים ויושיבו מחבריהם אצל היחיד ויעידו בפניהם ויאמרו מקודש החדש מקודש שאין היחיד נאמן על ידי עצמו ואי סלקא דעתך דעד נעשה דיון למה לי כולי האי ליתבו בדוכתייהו ולקידשי אמר ליה אף לדידי קשיא לי ושאלתייה לרב יצחק בר שמואל בר מרתא רב יצחק לרב הונא רב הונא לחייא בר רב והיאי בר רב לרב ואמר להו הנח ילעדות החדש דאוריית' ויהו קיום שטרות דרבנן אמר רבי אבא אמר רב ישיבו לקיים את השטר וקרא ערער על אחד מהן עד שלא חתמו מעידין עליו וחותם משחתמו אין מעידין עליו וחותם ערער דמאי אי ערער דגולגותא תרי

החדש צריך שלשה והלכך ישיבו כ' דיינים אחריהם מחבריהם מוסיפי מנהדרין ואלה הכי' שראו יעמדו בפניהם והם יקרישוהו ואי איתא ליתבו בדוכתייהו ולקידשו פ"י אי איתא דעד שהעיד נעשה דיון מה צריך